

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Інститут філології
Кафедра Близького Сходу

ПРОГРАМА ВСТУПНИХ ІСПИТІВ
ДО МАГІСТРАТУРИ
(мова гінді та література)

Укладачі:
доц. Мотріченко О.М.

Київ – 2013

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вступники до магістратури повинні мати рівень мовної та лінгвістичної компетенції в межах повного курсу навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» в Інституті філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, орієнтуватися в питаннях загального мовознавства та літературознавства, теорії фахових мов та літератур. З метою контролю рівня сформованості лінгвістичної та мовної компетенції проводиться іспит.

Форма іспиту – усно-письмова. Екзаменаційний білет включає такі різновиди завдань:

5. Теоретичне питання з мовознавчої тематики.
6. Теоретичне питання з літературознавчої тематики.
7. Робота з текстовим матеріалом.

МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА ГІНДІ

Загальна характеристика мови гінді

Мова гінді на лінгвістичній карті світу (поняття *гінді*, ареал поширення, кількість мовців). Статус мови гінді в сучасній Індії і в світі. Співвідношення між поняттями гінді – гіндустані – урду. Етапи розвитку мови гінді. Характерні особливості мови гінді.

Фонетика і графіка

Особливості звукової системи сучасної літературної мови гінді.

Поняття вокалізму. Класифікація голосних звуків мови гінді.

Поняття консанатизму. Класифікація приголосних звуків мови гінді.

Фонетичне членування мовлення. Фраза, синтагма, поділ на ритмічні групи.

Склад і складоподіл у мові гінді. Наголос у мові гінді. Інтонація в мові гінді.

Артикуляційні особливості мови гінді. Правила “сандгі”.

Особливості та історія розвитку графіки деванагарі. Діакритичні знаки і лігатури.

Лексика

Етимологічна стратифікація словникового складу мови гінді. Лексика татсама.

Лексика тадбгава. Лексика деші. Запозичення.

Лексичне значення слова. Типи лексичних значень слів. Однозначні та багатозначні слова.

Лексична синонімія в мові гінді. Лексична антонімія в мові гінді. Явище омонімії та паронімії в мові гінді.

Стилістична класифікація словникового складу мови гінді.

Культурно-маркована лексика мови гінді.

Фразеологія мови гінді. Основні ознаки фразеологічної одиниці та її відмінність від вільного словосполучення й слова. Семантична класифікація фразеологізмів мови гінді. Стійкі складені найменування.

Лексикографія мови гінді. Типи словників.

Способи словотвору в мові гінді.

Морфологія

Загальна характеристика морфологічної будови мови гінді. Способи утворення форм слова (синтетичний, аналітичний, змішаний).

Загальна характеристика частин мови. Омонімічні дублети.

Самостійні і службові частини мови.

Іменник

Загальна характеристика й класифікації іменників у мові гінді. Категорія роду. Категорія числа. Категорія відмінку. Повтори іменників. Синтаксичні функції іменників.

Прикметник

Загальна характеристика й класифікація прикметників у мові гінді. Якісні і відносні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників у мові гінді. Повтори прикметників. Субстантивація прикметників у мові гінді. Синтаксичні функції прикметників.

Числівник

Загальна характеристика й класифікації числівників у мові гінді. Дробі та відсотки. Повтори числівників. Субстантивація числівників у мові гінді.

Займенник

Загальна характеристика й функціональна класифікація займенників у мові гінді. Займенники-іменники. Займенники прикметники. Займенники числівники. Складені займенники. Словозміна займенників. Емфатичні форми займенників. Особливості використання займенників та їхні синтаксичні функції.

Дієслово

Загальна характеристика й класифікації дієслів у мові гінді.

Безособові форми дієслова: основа дієслова, інфінітив, супін, дієприкметник, дієприслівник. Фінітні форми дієслова. Категорія особи, роду і числа. Категорія виду й часу. Категорія способу дії. Категорія стану.

Прислівник

Загальна характеристика й класифікації прислівників у мові гінді.

Службові частини мови. Післяйменник: загальна характеристика й класифікації. Сполучник і сполучні слова в мові гінді. Класифікація часток у мові гінді. Вигуки.

Синтаксис

Словосполучення. Синтаксичні відношення між компонентами словосполучення. Види словосполучень: субстантивні, вербальні, ад'єктивні, прономінальні, нумеральні, адвербіальні. Дієслівні утворення. (постсинтаксичні конструкції, преморфологічні конструкції, аналітичні конструкції).

Просте речення. Синтаксична структура простого речення мови гінді. Загальна характеристика типів простого речення в мові гінді. Ергативне речення. Пасивне речення.

Складне речення. Загальна характеристика складносурядних речень мови гінді.

Типи складнопідрядних речень мови гінді.

Література

Загальна характеристика давньоіндійської літератури. Проблема періодизації.

Ведійська література: сангіти і коментарі.

Структура і міфологічний комплекс Рігведи. Самаведа. Яджурведа. Атхарваведа. Тексти брагман, аран'яків та упанішад.

Епічна література. «Рамаяна». «Магабгарата». Бгагавадгіта – священна книга індусів.

Класична санскритська література. Творчість Калідаси, Бгартрігарі, Бгаси, Бани, Дандіна, Сомадева.

«Панчатантра». «Гітопадеша».

Буддійська література. «Тріпітака». Джатаки.

Проблема періодизації літератури гінді.

Загальна характеристика початкового періоду «адікаль» в історії літератури гінді.

Джайнська література. Життєписи тіртханкарів.

Література сідгів. Поети Сарагпа, Шабарпа, Луїпа та ін.

Література натхів. Творчість Горакнатха.

Загальна характеристика героїчної поезії расо. Поєми «Прітхвірадх расо» і «Бісальдев расо».

Літературна спадщина перського поета Індії Аміра Хусро Деглеві.

Загальна характеристика періоду «бгактікаль» в історії літератури гінді. Поняття бгакті. Основні течії.

Література ніргун-бгакті. Особливості і представники літературних напрямків «г'ян-маргі» і «прем-маргі».

Біографія, творчість і релігійно-філософські погляди Кабіра.

Життя і творчість Джаясі. Поєма «Падмават».

Література сагун-бгакті. Характеристика крішнаїстської і рамаїстської поезії.

Поєма Тулсідаса «Рамчарітманас».

Крішнаїстська поезія. Поєма Сурдаса «Сурсагар».

Життя і творчість Міри Баї.

Загальна характеристика літературної епохи «рітікаль». Поєзія шрінгар.

Творчість Рагіма і Бігарі Лала.

Епоха Бгаратенду в історії літератури гінді.

Епоха Двіведі в історії літератури гінді. Мейтхлішаран Гупта. Айодг'ясінгх Упадг'яй.

Епоха чхаявад: загальна характеристика й основні представники. Джайшанкар Прасад. Сур'якант Тріпатхі Нірала. Магадеві Варма.

Прогресивний і експериментальний напрямки в поезії гінді: особливості й основні представники.

Загальні тенденції розвитку прозових жанрів мовою гінді у ХХ столітті.

Розвиток роману гінді у ХХ столітті. Шрінівас Дас. Премчанд. Вріндаван Лал Варма. Джайнендра Кумар. Яшпаль. Пханішварнатх Рену.

Життя і творчість бенгальського поета Рабіндраната Тагора.

Висвітлення соціальних проблем у творах Премчанда.

Творчість Могана Ракеша.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

(до блоку з мови)

- Баранников А. П., Баранников П. А.* Хиндустани (хинди и урду). – М., 1956.
- Баранников П. А.* Языковая ситуация в ареале языка хинди. – Л. : Наука, 1984.
- Бархударов А. С.* Развитие индоарийских языков и древнеарийская культурная традиция / АН СССР, Ин-т языкознания. – М., 1988.
- Бархударов А. С.* Санскритские элементы в современном литературном хинди / Хинди и урду. Вопросы лексикологии и словообразования. – М., 1960.
- Бархударов А. С.* Словообразование в хинди. – М., 1963.
- Бескровный В. М.* Очерки функциональных стилей хинди. – М. : Наука, 1984.
- Гуру К.* Грамматика хинди / в 2 т. – М., 1957.
- Дымишиц З. М.* Грамматика языка хинди. – М. : Радуга, 1983.
- Дымишиц З. М.* Учебник языка хинди: Учебник для вузов. В 3-х ч.– М. : Наука, 1980 -1983.
- [Захарьин Б. А. Введение в историю языка хинди. – М., 1978. – 135с.](#)
- Захарьин Б. А.* Сегментные, субсегментные и суперсегментные единицы в фонологии // Вестн. Моск. ун-та. Сер. 13. Востоковедение. – М., 1978, № 3.
- Захарьин Б. А.* Теоретическая грамматика языков хинди и урду: (Фонология - морфология глагола - синтаксис гл. членов предложения). – М. : Изд-во МГУ, 1989.
- Катенина Т. Е.* Язык хинди. – М., 1960.
- Липеровский В. П.* Глагол в языке хинди. – М.: Наука, 1984.
- Липеровский В. П.* Именные части речи языка хинди. – М., 1978.
- Липеровский В. П.* Категории наклонения в современном литературном хинди. – М., 1964.
- Липеровский В. П.* Синтаксис современного хинди. – М.: Наука, 1987.
- Мартинюк С. М.* Співвідношення понять "гінді" та "урду" // Сходознавство. – 2002. – № 19-20. – С. 114-119.
- Мотріченко О. М.* Лексикологія сучасної літературної мови гінді : Навч. посібник. – К. : ПЦ Інституту філології, 2007. – 126 с.
- Мотріченко О. М.* Лінгвокультурологічний підхід до вивчення лексичних систем (на прикладі лексики мови гінді) // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка Сер. “Східні мови та літератури літератури”. – К. : ВПЦ “Київський університет”, 2003. – № 7. – С. 24-28
- Мотріченко О. М.* Культурний статус санскритської лексики мови гінді // Мова і культура: Національні мови і культури в їх специфіці і взаємодії. – Випуск 5. – К. : Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2002. – Т. 3. – Ч. 2. – С. 52-54.
- Мотріченко О. М.* Національно-культурна специфіка лексичної семантики мови гінді // Мовні і концептуальні картини світу: Збірник наукових праць. – Вип. 9. – К. : ВПЦ “Київський університет”, 2003. – С. 203-206.
- Мотріченко О. М.* Культурно-маркована лексика у фразеологізмах сучасної мови гінді // Мова і культура: Національні мови і культури в їх специфіці і взаємодії. – Випуск 6. – К. : Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2003. – Т. 5. – Ч. 2. – С. 280-287.
- Мотріченко О. М.* Культурна конотація та культурно-конотована лексика сучасної мови гінді // Східний світ, 2004 – № 2. – С. 162-168.

- Мотріченко О. М.* Реалії як унікальний компонент гіндімовної картини світу // Сходознавство. – 2004. – № 25-26. – С. 78 – 90.
- Мотріченко О. М.* Часова лексика сучасної мови гінді у лінгвокультурологічному висвітленні // Мовні і концептуальні картини світу: Зб. наук. пр. – 2004. – Вип. 12, ч. 2. – С. 69 – 73.
- Мотріченко О. М.* Серце й душа як концепти індійської культури // Мовні і концептуальні картини світу: Зб. наук. пр. – 2007. – Вип. 23, Ч. 2. – С. 197-201.
- Мотріченко О. М.* Антропонімікон гіндімовного ареалу як лінгвокультурний феномен // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка Сер. “Східні мови та літератури літератури”. – К. : ВПЦ “Київський університет”, 2008. – № 13. – 27-29.
- Мотріченко О. М.* Мова гінді в епоху глобалізації // Мовні і концептуальні картини світу : Зб. наук. пр. – 2009. – Вип. 25, Ч. 3. – С. 56-61.
- Мотріченко О. М.* Мова гінді. Вступний фонетико-графічний курс: навч. посіб. – К. : ПЦ Київського університету «Східний світ», 2009. – 62 с.
- Наливайко С. І.* Навчальний посібник з мови гінді. – К., 1997.
- Ульциферов О. Г.* Практическая грамматика современного литературного языка хинди. – М.: Восток – Запад, 2005.
- Ульциферов О. Г.* Словосочетания в хинди. – М., 1971.
- Чаттерджи С. К.* Введение в индоарийское языкознание. – М.: Наука, 1977.
- Чернышев В. А.* Диалекты и литературный хинди. – М., 1969.
- Чернышев В. А.* Синтаксис простого предложения в хинди. – М., 1965.

(до блоку з літератури)

- Баранинков А. П.* Индийская филология. Литературоведение. – М., 1959. – 334 с.
- Гринцер П. А.* Индийская средневековая повествовательная проза. – М. : Худ. лит., 1982. – 400 с.
- Ботвінкін Ю. В.* Вайшнавизм і суфізм – чоловіча і жіноча суті божества // Вісник КНУ імені Тараса Шевченка. Східні мови і літератури. – Київ, 2000, Випуск III. – С. 8-11.
- Ботвінкін Ю. В.* Коріння гіндімовної поезії Крішна-бгакті у літературі санскриту // Вісник КНУ імені Тараса Шевченка. Східні мови і літератури. – Київ, 2000, Випуск IV . – С. 65-68.
- Ботвінкін Ю. В.* Суфійська поезія в Індії як один з напрямків літературної течії бгакті // Вісник КНУ імені Тараса Шевченка. Східні мови і літератури. – Київ, 2001. – Вип. V. – С. 55-59.
- Ботвінкін Ю. В.* Вплив ісламу на розвиток релігійно-філософського руху бгакті в середньовічній Північній Індії // Сходознавство. – Київ, 2006. – С. 5-14.
- Гринцер П. А.* Древнеиндийская проза (обрамленная повесть). – М. : Изд. вост. лит., 1963. – 276 с.
- Гаврюшина Н. Д.* Премчанд и роман хинди XX века: [монография] / РАН; Институт востоковедения. – М. : ИВ РАН, 2006. – 223с.
- Довбня К. В.* О, заживи в моїх очах, Світе-Крішно! [Текст] : (Доба поезії бгакті (14-18 ст.). Міра Баї) // Всесвіт. – 2001. – №9-10. – С. 157-159.
- Довбня К. В.* Філософські аспекти творчості Міри Баї [Текст] : Україна - країни

Сходу: Від діалогу педагогічних систем до діалогу культур та цивілізацій :
Матеріали наук.- практич. конференції, 11-13 травня 2000 р. – Київ : Фенікс,
2001. – С. 122-123 .

Зограф Г. А. Чхаявад и проблемы формирования новой литературной системы в поэзии хинди XX века. – М. : Наука, 1988

Зограф Г. А. Поэзия рити (постановка проблемы) //Литературы Индии. – М. : Наука, 1973.

Зограф Г. А. Индийская одноактная драма. – М. : Наука, 1964.

Индийская поэзия XX века: [В 2 т.] : Пер. с разных яз. / [Сост., крат. справки об авт. О. Мелентьевой] — М. : Худож. лит., 1990.

Индийская средневековая повествовательная проза: [Сборник]. Пер. с санскрита / [Сост. и вступит. ст., с. 3-20, П. Гринцера; Коммент. П. Гринцера, С. Серебряного]. — М. : Худож. лит., 1982. — 399 с.

[История индийских литератур / Нагендра. – М., 1964. – 808с.](#)

[Краткая история литератур Индии / Балин В.И. – Л., 1974. – 148с.](#)

Мотріченко О.М. Лінгвокраїнознавство Індії. Навчальний посібник. – К.: ПЦ Інституту філології, 2005.

Мелентьева О. Индийская поэзия XX века. – М. : 1990. – 445 с.

„Панчатантра” или пять книг житейской мудрости / Пер. с санскр. А.Я. Сыркина. – М.: Худ. лит., 1989. – 150 с.

[Потабенко С. М. Драматургия хинди в борьбе за свободу и независимость Индии / С.М. Потабенко. – М., 1962. – 91 с.](#)

Рабиндранат Тагор: Жизнь и творчество : [Сб. ст.] / АН СССР, Ин-т востоковедения; [Отв. ред. Е. П. Чельшев, Н. Д. Гаврюшина] – М. : Наука, 1986. – 211 с.

[Современная индийская новелла / Макаренко В. – М., 1976. – 368с.](#)

[Современная индийская проза / А. П. Гнатюк-Данильчук ; Ин-т народов Азии АН СССР ; ред.: И.С. Рабинович, Е.П. Чельшев. – Москва : Восточная литература, 1962. – 387 с.](#)

[Чаухан Шивадансинха. Очерк истории литературы хинди. – М., 1960. – 321с.](#)

[Чельшов Е. П. Литература хинди / Е.П. Чельшов. – М, 1968. – 325 с.](#)

Чельшев Е. П. Индийская литература вчера и сегодня. – М. : Худож. лит., 1989. — 384 с.

Чельшев Е. П. Литература хинди. – М., 1968

[Чельшов Е. П. Современная индийская литература / Е.П. Чельшов. – М, 1981. – 221с.](#)

Чельшев Е. П. Сумитранандан Пант: Певец Гималаев / Е. П. Чельшев. — М. : Наука, 1985. — 240 с.

Форма іспиту – письмова. Екзаменаційний білет включає такі різновиди завдань:

1. Теоретичне питання з мовознавчої тематики.
2. Теоретичне питання з літературознавчої тематики.
3. Робота з текстовим матеріалом.